

Aprenentatge cooperatiu i entre iguals

Escola La Roureda

*Junts, ens mantenim drets;
dividits, ens derrumbem.*

Lema de la Revolució Nord-americana

▶ Sant Esteve Sesrovires, 25 d'abril de 2013

EL NOSTRE CAMÍ...

-
- ▶ Quins són els **trets** del nostre centre?
  - ▶ **Què és** i què implica **l'aprenentatge cooperatiu**?
  - ▶ **On** volem **arribar**?
  - ▶ **D'on partim**?
  - ▶ **On estem**?
  - ▶ **Com** ho fem?
  - ▶ Què ens **està aportant**? **Pros i contres**

Trets del nostre centre

Context educatiu de centre

- ▶ **Gestió democràtica x cohesió** social.
- ▶ **Relacions** personals, **corresponsabilitat**.
Aprentatge **cooperatiu**.
- ▶ Una **Escola** per a **tothom**.
- ▶ Ensenyament **personalitzat**.
- ▶ **Autonomia** dels alumnes.
- ▶ **Estructuració** cooperativa.

Què és i què implica l'aprenentatge cooperatiu?

QUÈ ÉS L'APRENTATGE COOPERATIU?

- ▶ Junts per assolir **objectius comuns**.
- ▶ Situació **cooperativa, benefici**
- ▶ Ús didàctic de grups **reduïts:**
maximitzar aprenentatge

David W. Johnson - Roger T. Johnson Edythe J. Holubec

ELS GRUPS BASE COOPERATIUS

▶ **FUNCIONAMENT:** **Llarg** termini + **heterogenis**.

▶ **PRINCIPAL OBJECTIU:** Possibilitar **suport**.

▶ **PUNTS FORTS:**

.Relacions responsables i duradores.

.Esforç per a superar.

.Motivació per a progressar: **Autoestima**.

.Desenvolupament cognitiu i social.

(Johnson, Johnson i Holubec, 1992; Johnson, Johnson i Smith, 1991).

ORGANITZACIÓ

- ESTRUCTURACIÓ DE L'AULA EN EQUIPS BASE, A PARTIR D'UN SOCIOGRAMA.

ESTABLIMENT DE NORMES SEGONS LA TÈCNICA DEL GRUP NOMINAL.

DEFINICIÓ DE CÀRRECS EN ELS GRUPS I A L'AULA I LLURS FUNCIONS

REGULACIÓ A PARTIR DE PLANS D'EQUIP O CONTRACTES DIDÀCTICS.

1. Compartir objectius sobre com treballarem

Aspectes a tenir en compte:

1.a. Cal conèixer les relacions entre alumnes. Elaborem un sociograma a partir d'un parell de preguntes. Els resultats ens orienten.

NOM: _____ DATA: _____

A. Dels companys de la meua classe:

Per fer un treball de classe, escolliria per a fer-lo a:

1	2	3
---	---	---

Per a jugar i passar-m'ho bé, escolliria a:

1	2	3
---	---	---

B. Dels companys de l'altra classe:

Per fer un treball de classe, escolliria per a fer-lo a:

1	2	3
---	---	---

Per a jugar i passar-m'ho bé, escolliria a:

1	2	3
---	---	---

En aquest..... trimestre el grup base hem estat:

A L'ACABAR AQUEST TRIMESTRE, FAIG LA VALORACIÓ PERSONAL I DELS MEUS COMPANYS SOBRE COM HA ANAT LA NOSTRA RELACIÓ:

En els moments de fer tasques, hem estat capaços de...

Encara hauríem de millorar...

En els moments més distesos, hem estat capaços de...

El millor record que m'enduc del meu grup base d'aquest trimestre és del dia que ...

1.c. Establim entre tots els rols o càrrecs per al treball en equip i les seves funcions i el sistema d'avaluació

Rol o càrrec	Tasques
Coordinador - Coordinadora	1-Coordina l'equip: ajuda a organitzar l'equip quan s'han de fer tasques perquè té molt clar el treball que l'equip ha de fer. 2-Manté l'ordre dins de l'equip. Si sorgeix alguna dificultat demana ajut al professor/a. 3-Coordina la planificació de l'agenda: revisa que quedi clar el dia d'entrega dels deures i que tothom s'acordi la planificació de les tardes.
Portaveu	1-Fa respectar el torn de paraula. 2-Controla el to de veu del grup. 3-Comunica en veu alta els resultats del treball en equip o l'opinió del grup quan així es demana. 4-Fa d'enllaç entre el seu equip i la resta d'equips en el cas que calgui transmetre algun fet.
Secretari - Secretària	1-Anota els acords de l'equip en el cas que així es demana.
Responsable de material	1-Prèn i distribueix el material que necessita el seu equip per a cada activitat. 2-Supervisa que tots els membres de l'equip siguin responsables i participin en les tasques de recollida de material diari de cada àrea, deixant l'entorn de treball en perfectes condicions i en cas que algun company de l'equip no ho compleixi li recorda l'acord de classe. En cas que el company no millori ho fa arribar al mestre.

"SI VOLEM, PODEM"
"SI VULL, PUC"

CONTRACTE

Jo, Júlia, com a membre de la classe de sisè em comprometo a esforçar-me i aconseguir els reptes que la classe i l'equip hem pactat.

També em comprometo a esforçar-me i assolir els objectius personals que són els punts que jo crec que heig de millorar per a fer un bon curs.

Per el cim, és aconseguir els objectius i haver superat els reptes que m'he proposat. Quines seran les conseqüències d'haver-los assolit?

Millorar la meua nota.
Seure entre els aïllats.
Definir els reptes de millorar.
Revisar les absències.

Si no m'he esforçat i no assoleixo els objectius proposats: Quines seran les conseqüències per no haver-hi treballat?

No tindrà nota.
No m'han de respectar al grup.
No podran participar en les celebracions.
No entrarem a l'aula.

SIGNATURA

[Signatura]

PLA DE L'EQUIP. Núm.: 4

Noms de l'equip: Marta, Ana, Júlia i Júlia Curs: 6è A

Any acadèmic: 2010/11 Període de vigència: del 2/10 al 5/11/10

Distribució dels càrrecs

Coordinador o Coordinadora: Júlia

Portaveu: Marta

Secretari o Secretària: Ana

Material: Deures

Objectiu que compartim com a classe i com a equip:

1. Ser capaç de respectar el torn de paraula de mestres i companys i fer silenci obligatòriament.
2. Ser àgil en els canvis de classe, guardar en ordre el material de la classe que hem acabat, preparar de seguida el material de la classe següent, i esperar tranquils les indicacions dels mestres. (2 minuts/4 minuts).
3. Objectiu d'equip: acabar deures i responsabilitat amb el torn de paraula.
4. Objectiu personal: deures ordenats i complets.

CARACTERÍSTIQUES DE L'APRENTATGE COOPERATIU

- ▶ Creen **situacions i espais**.
- ▶ **Rendiment:** depèn de l'**esforç** de tot el grup.

CARACTERÍSTIQUES DISTINTIVES

.Motiva a **esforçar-se** i obtenir resultats que **superen la capacitat individual**.

.Cada membre **assumeix la responsabilitat**, i fa responsables als altres.

.La **finalitat** : produir **resultats conjunts**.

.Formes de **relació interpersonal** i s'espera que les utilitzin .

.**Analitzen** amb quina **eficàcia** i garantir **una millora aprenentatge** i el seu **treball en equip**.

ELEMENTS D'APRENENTATGE COOPERATIU

-La **interdependència** positiva.

-La **responsabilitat** individual i **grup**al.

-La **interacció** estimuladora.

-Ensenyar als alumnes algunes **pràctiques**

interpersonals i grupals.

-L'**avaluació** grupal.

1. LA INTERDEPENDÈNCIA POSITIVA

.Tasca **clara** i un **objectiu grupal** .

.Esforços **beneficien a sí mateix** **í** **també als altres**.

.**Compromís** amb **l'èxit d'altres**.

.**NO** interdependència **positiva** = **NO** cooperació.

---

2. LA RESPONSABILITAT INDIVIDUAL I GRUPAL

.El grup **i** cada membre assumeix una **responsabilitat**.

.**Objectius + Avaluació** el progrés individual i de grup.

.**Transmissió** resultats avaluació **al grup** i a '**individu**

Decisions: més suport? nous reptes?...

.Propòsit : **Enfortir a cada membre.**

3. LA INTERACCIÓ ESTIMULADORA

Cadascun **promou l'èxit dels altres, felicitant-se.**

S'expliquen verbalment,
s'ensenyen el que saben,
i connecten.

Cuideu-vos uns als altres.

Compartiu les vostres energies amb el grup.

Ningú ha de sentir-se sol ni segregat, perquè és llavors quan no arribarem al cim.

WILLI UNSOELD, RENOMBRAT ALPINISTA

4. ENSENYAR ALS ALUMNES PRÀCTIQUES INTERPERSONALS I GRUPALS IMPRESCINDIBLES

Aprenen matèries escolars

Pràctiques interpersonals i grupals

4. ENSENYAR ALS ALUMNES ALGUNES PRÀCTIQUES INTERPERSONALS I GRUPALS IMPRESCINDIBLES

Crear un clima de confiança, comunicar-se conflictives, i sentir-se motivats.

Les pràctiques del treball en equip.

La cooperació → conflicte

5. L'AVALUACIÓ GRUPAL

Sessió 1. DESCRUIRE

Corregeix el text del teu company fixant-te en els criteris que hi ha a continuació i que hem pactat entre tots.
Si penses que la realització en algun dels apartats és regular o inadecuada has d'explicar-ne el perquè en les observacions. Al final n'has de fer una valoració global.

Nom del qui ha fet el treball: <i>Ena P</i>	
Nom del qui l'ha repassat: <i>Alba P</i>	
Aspectes formals	ESTÀ BEN FET SI ...
	Té un títol que està d'acord amb la descripció ☒ <i>X</i>
	La presentació és polida ☒ <i>X</i>
	Es té cura de l'ortografia ☒ <i>✓</i>
OBSERVACIONS: <i>ha de millorar la presentació i emmarcar-ne el títol.</i>	
Continguts	El receptor es fa una idea exacta d'allò que es descriu ☒ <i>✓</i>
	El nombre de qualitats o característiques és suficient ☒ <i>✓</i>
	Es fan servir comparacions per descriure ☒ <i>semblances i diferències</i>
	El vocabulari té relació amb el tema ☒ <i>✓</i>
	Es tenen prous coneixements per fer la descripció ☒ <i>✓</i>
OBSERVACIONS: <i>que està bastant bé però hi falta comparacions semblances i diferències</i>	
Organització del text	El text segueix un ordre ☒ <i>✓</i>
	Les frases són curtes i acostumen a ser coordinades amb "i" o yuxtaposades (separades per comes) ☒ <i>✓</i>
	Hi ha separació de paràgrafs ☒ <i>X</i>
	OBSERVACIONS: <i>Es que millora una mica l'ordre i separar els paràgrafs.</i>
Valoració global de la descripció: <i>En principi està bé però tindria que millorar unes cosetes perquè estigués perfecte</i>	

Avaluació

en

equips base

AUTOESTIMA

“Pagaré més per l'habilitat de tractar amb la gent que per qualsevol altra habilitat que hi hagi a la Terra.”

JOHN D. ROCKEFELLER

No pot ser un fet aïllat,
ha d'haver treball **continuat**
de **l'organització i relacions** presents en el **grup.**

On volem arribar ?

PRIMERES PETJADES...

- ▶ **Implementació positiva**
- ▶ **Línia : aprenentatge cooperatiu.**
- ▶ **Metodologia compartida amb la comunitat educativa.**
- ▶ **Cultura de centre : PEC.**

D'ON PARTIM

misa de que un cierto número de estudiantes de la misma edad -de los cuales se hipotetiza un similar desarrollo cognitivo y un bagaje semejante de experiencias- aprenderán la misma cosa en el mismo sitio, de la misma persona y de la misma manera, igual para todos. Aprender en el aula se concibe primordialmente como un proceso lineal asociado a la actividad transmisiva del profesor. Además, aunque la

Currículum per competències

Aquesta etapa educativa és el **marc idoni** per consolidar les competències bàsiques, realitzar nous aprenentatges i posar les bases per a una formació personal basada en **l'autonomia personal** que permeti l'aprenentatge al llarg de tota la vida, en la **responsabilitat, en la solidaritat, en la participació** i en la capacitat d'adquirir **compromisos individuals i col·lectius**, per aprendre a **participar activament en una societat democràtica**.

ELS PILARS FONAMENTALS

- ▶ **FIC.**
- ▶ **Xarxa CB.**
- ▶ **Pràctiques reflexives de claustre.**
- ▶ **Reforç intercicles.**

On estem?

Condicions generals

▶ ESCOLA

- ❖ Un **projecte de direcció** innovació, participació i l'aprenentatge cooperatiu.
- ❖ Canvi en la **mirada dels reforços** (reforç a mestres = estructures organitzatives).
- ❖ **Comunicació i divulgació** interna i externa.

Condicions generals

▶ FORMACIÓ I INNOVACIÓ.

❖ Fer la **FIC**: horari flexible.

❖ **Xarxa** de Competències Bàsiques.

❖ Espais formals i **informals**.

Condicions generals

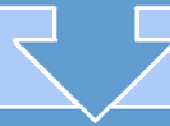

- ❖ **DOCENTS:**
- ❖ **Formats: llenguatge compartit.**
- ❖ **Feedback** positiu.
- ❖ Acompanyament **sense expectatives. constrictives.**
- ❖ Conscienciació **regulació.**
- ❖ Actitud **proactiva.**
- ❖ Assoliment **progressiu.**

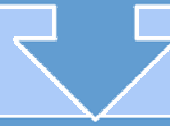
EN BUSCA DE L'ÈXIT

EXPERIMENTEM

REFLEXIONEM

REGULEM

El factor decisivo del abandono escolar es el desfase cultural y tecnológico entre los jóvenes de hoy y un sistema que no ha evolucionado

La idea de que una joven de hoy se cargue una mochila de libros de texto aburridos definidos por burócratas ministeriales y se encierre en un aula a soportar un discurso irrelevante en su perspectiva y que todo esto lo aguante en nombre del futuro es simplemente absurda.

Y eso que los datos

Estudiar, ¿para qué?

Manuel Castells - La Vanguardia 24/11/2007

FIC (Formació Interna de Centre)

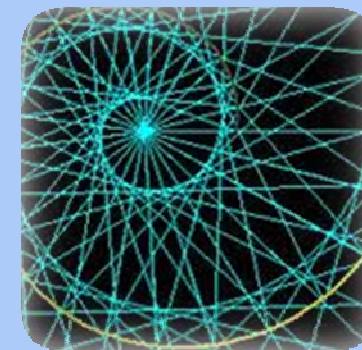

▶ **Condicions:**

▶ Aprofitament de **recursos personals:**

▶ **Expert.**

▶ **Contextualitzat .**

▶ **Horari.**

▶ Metodologia **activa i reflexiva**, bones pràctiques.

▶ Objectius sobre **hipòtesis de partida.**

▶ Acceptació de la **diversitat.**

▶ **Canvis legals** oportunitat (WIMPRI – SAGA).

Grup impulsor de Xarxa CB

▶ Què ens ha permès?

▶ **Marc teòric:**

- ▶ Vídeos d'**experts** (C. Monereo, E. Panadero...).
- ▶ Reflexió **teories** .
- ▶ **Cerca i gestió** de la informació.
- ▶ **Interacció** digital .
- ▶ **Ampliar** la mirada.

▶ **Compartir experiències d'aula.**

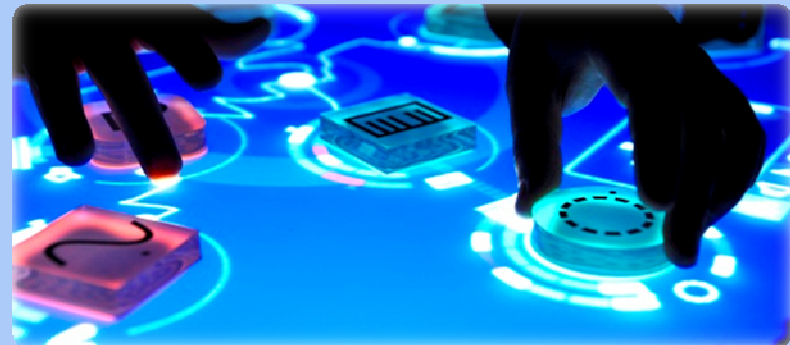
▶ **Facilitar la reflexió pedagògica.**

▶ **Conceptes teòrics fonamentats.**

▶ **Plataforma distesa:**

▶ **Models més propers + Tutoria entre iguals = Seguretat**

▶ **Autoritat moral.**

Pràctiques reflexives en claustres

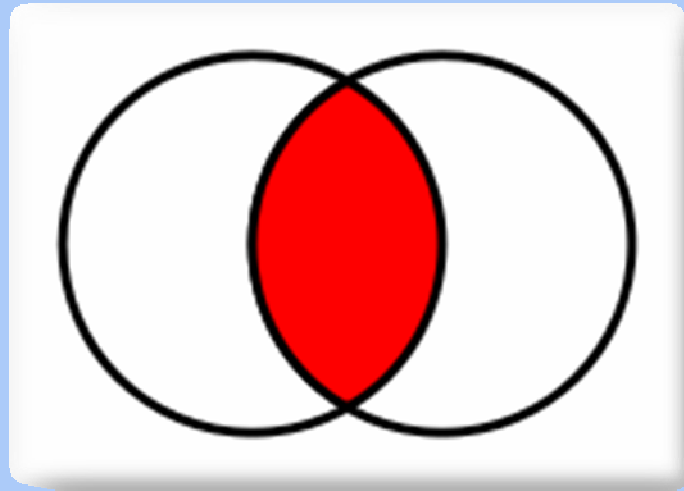

- ▶ Metodologia de formació: **experiències context** i la **reflexió**.
- ▶ Parteix de la **persona**.
- ▶ Aprofundiment en el **coneixement de la matèria**, en la **didàctica** i en la **pedagogia**.
- ▶ Reflexió “**en i sobre**” la pràctica en un **hàbit conscient** :
Avaluació regulativa.

Reforç intercicle

- ▶ La **col·laboració** entre docents.
- ▶ **Docència compartida**: dos docents mateix grup-classe.
- ▶ **Interacció directa** entre dos iguals prenent decisions dirigides a l'assoliment d'un **objectiu comú**.

Vida quotidiana

Treball en xarxa

Tutoria entre iguals

PLA DE LIENYS	
<p>Justificació dels límits</p> <p>A1 - Responsabilitat, capacitat de lideratge, control al temps, la responsabilitat de prendre decisions, control al material... — 100%</p> <p>A2 - Responsabilitat, flexibilitat, capacitat de treball, treball en grup, treball en parelles... — 100%</p> <p>A3 - Responsabilitat de treball, capacitat de treball... — 100%</p> <p>A4 - Responsabilitat, capacitat de treball, capacitat de treball... — 100%</p> <p>A5 - Responsabilitat, capacitat de treball, capacitat de treball... — 100%</p>	
<p>Contenuts</p> <p>Expect en àmbit natural de l'espai</p> <p>Expect en àmbit científic i tecnològic</p> <p>Expect en àmbit artístic i cultural</p>	<p>Exercicis per:</p> <p>1. 100%</p> <p>2. 100%</p> <p>3. 100%</p> <p>4. 100%</p> <p>5. 100%</p> <p>6. 100%</p>
<p>Objectius de l'equip</p> <p>1. Progressar en els aprenentatges</p> <p>2. Utilitzar el temps adequadament</p> <p>3. Aportar la seva opinió al temps previst</p> <p>4. Aportar als seus companys</p> <p>5. Tenir tota la informació de la resta d'equips</p> <p>6. Aportar contribucions al grup grup per obtenir més aprenentatges</p>	<p>Valoració MB - Puc</p> <p>1. 100%</p> <p>2. 100%</p> <p>3. 100%</p> <p>4. 100%</p> <p>5. 100%</p> <p>6. 100%</p>

Equips cooperatius

COM A MESTRES COMPARTIM UNES PREMISES que aspirem fer presents en la nostra pràctica.

Pensar-Fer-Comunicar

Avaluació formadora

LAVABOS NENS: CISTERNES				
DISPENSATIS	Previsió total	Coste a preveure	Coste per 200 litres de capacitat i per metre de longitud al dia	Salut ambigua
Cisterna: instal·lació sense de bany	80€	5m	960€	7.500€
Cisterna: instal·lació sense de bany	80€	5m	960€	7.500€

LAVABOS NENS: CISTERNES				
DISPENSATIS	Previsió total	Coste a preveure	Coste per 200 litres de capacitat i per metre de longitud al dia	Salut ambigua
Cisterna: instal·lació sense de bany	30€	6m	1000€	2.425€
Cisterna: instal·lació sense de bany	40€	6m	1000€	10.625€

Contextos socialment rellevants

Interdisciplinarietat

Dificultats / Limitacions

- ▶ **Creences** dels diferents docents.
- ▶ **Por** personal.
- ▶ Disponibilitat de pocs **espais temporals**
- ▶ **Estabilitat** de la **plantilla** docent.
- ▶ **Context cultural i històric** individualista i competitiu. (pressió social) com a contrapunt del **bé comú**.
- ▶ **Acceptar** les nostres **limitacions**, ser honest.
- ▶ Passar **del saber** al **ser conscient** (docents i alumnes).
- ▶ **Acceptar la crítica constructiva** com a necessitat bàsica (clima de **confiança**).

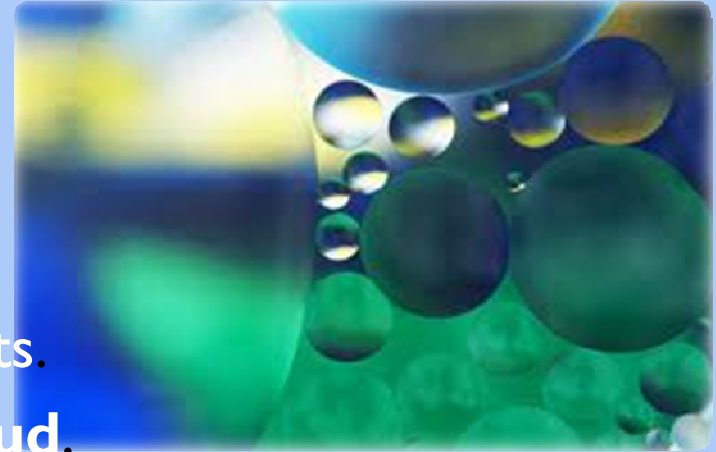

Conclusions

▶ Què ens està portant?

- ▶ **Innovació.**
- ▶ **Participació.**
- ▶ **Compartir experiències.**
- ▶ **Establir vincles forts** entre els docents.
- ▶ **Perdre la por** al fracàs, canvi d'**actitud**.
- ▶ **Compromís i corresponsabilitat** amb el Projecte d'escola.
- ▶ **Producció** de materials curriculars **lligats al PEC.**
- ▶ Establiment de **consensos pedagògics.**
- ▶ **Assegurar** que aquest **discurs pedagògic arriba a tothom** :
(fer taca d'oli).

ENS FIXEM EN ALLÒ QUANTITATIU,

I NO EN ALLÒ QUALITATIU,

SABEM EL PREU DE TOT,

I EL VALOR DE RES.

**LA PERSONA ÉS EL VIATGE,
NO ÉS EL COS.**

**I DURANT EL VIATGE ,
SEMPRE HI HA ESPERANÇA**

Dreaming, after all, is a form of planning”
Gloria Steinem

MOLTES GRÀCIES

